

ni treba upnikovega podpisa. Toda tu si je Bartsch v protislovju s samim seboj, kajti na strani 55 iste knjige piše: »Ferner ist zum Erwerbe eines Pfandrechtes auf eine Realität nach den §§-en 449, 551 und 453 A. b. G. B. abgesehen von der Erwerbungsart durch Einverleibung oder Vormerkung nebst dem Bestande der Forderung auch ein Pfandrechtstitel erforderlich, welcher bei dem freiwilligen Pfandrechte nur in dem Pfandvertrage gelegen sein kann, der Pfandvertrag ist aber nach den §§-en 1368 und 1369 A. b. G. B. ein zweiseitig verbindlicher Vertrag, für welchen die erforderliche Annahmeerklärung des Pfandgläubigers mangels der Fertigung des Schuldscheines durch den Gläubiger nicht vorliegt.

Dr. Alojzij Gradnik.

Iz pravosodne prakse.

a) Prijateljske usluge ali pa odplatna službena opravila? Določitev pavšalne nagrade za raznovrstne, tekom daljše dobe ponavljajoče se usluge.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani je v pravdi Alberta V. proti Hermini P., kakor dedinji po zobozdravniku Antonu P. zaradi plačila 3535 K dne 10. julija 1907 (Cg I 18/7) razsodilo tako: toženka mora plačati tožniku znesek 340 K s 5% obrestmi od 14. februarja 1906 naprej, tožnika se z višjim zahtevkom zavrača, stroški se pobotajo.

Dejanski stan.

Tožnik V. pravi, da sta se spoznala s soprogom tožene P. l. 1889. in odslej mnogo občevala. Zato se je pokojni P. tako nanj privadil, da ga je skoro vsak dan hotel imeti v svoji družbi, da ga je večkrat prosil, naj ga ne zapusti, naj mu pomaga in da bo za vse to obilno plačan. Tožnik torej zahteva nagrado za naslednje usluge:

1.) P. je l. 1900. zidal na Bleiweisovi cesti hišo in je to trajalo 4 mesece. P. je tožniku naročil, da naj skrivaj nadzira gradnjo glede gradiva, katero uporablja stavbenik. Zato je tožnik

prišel vsak dan razen ob nedeljah in praznikih na stavišče, in se tamkaj mudil vsak dan po 3 do 4 ure. Za to zahteva na dan po 4 K, torej za 90 dni 360 K.

2.) P. je bil l. 1902. hudo bolan in ležal 10 mesecev. Začetkom januarja 1903 se mu je pa zboljšalo, da je mogel venkaj hoditi. Tedaj ga je tožnik na njegovo prošnjo vselej spremljal in mu cele popoldneve žrtvoval. P. je hodil vsak dan v kavarno, in tožnik mu je moral poprej prostor preskrbeti, mu pomagati, ko je stopal na voz ali z njega, ko je suktno oblačil ali slačil, ter mu sploh delati družbo. Tožnik je zategadelj tudi vsak dan hodil v kavarno in tukaj posedal do 6. ali 7. ure zvečer v družbi s P-om in sicer od 7. januarja 1903 do 12. junija 1903, dokler ni P. zopet moral leči v postelj. Tožnik zahteva za vsako popoldne 4 K, torej za 155 popoldnevov 630 K.

3.) V času od 1. avgusta do 30. januarja 1905 je tožnik P-ju opravljal isto službo in zahteva za 180 dni 720 K.

4.) Takisto je bilo tudi v času od 20. julija 1905 do 30. maja 1906 in zahteva tožnik za vseh 270 popoldnevov 1080 K.

5.) Tožnik je po naročilu P-ja l. 1906. posredoval prodajo dveh travnikov za 5900 K, in mu je P. obljubil za to 5% kupnine, zahteva torej sedaj 295 K provizije.

6.) Po zimi l. 1906. je tožnik od firme M. v Ljubljani dobil ponudbo, da naj prevzame službo poslovodje proti mesečni plači 160 K in stanovanju. To službo bi bil lahko nastopil s 1. aprilom 1906. Ko je P. to zvedel, ga je prosil, naj te službe ne prevzame, češ, da ga ne more pogrešati in mu je obljubil, da ga bode odškodoval za to, kolikor bi zaslužil pri firmi M. kakor poslovodja. Tožnik je tedaj, ker je skoro ves čas žrtvoval P-ju, zaslužil pri firmi M. na mesec le 60 do 70 K kakor blagajnik, dočim bi kakor poslovodja zaslužil 160 K na mesec in imel prosto stanovanje. Tožnik je torej od 1. aprila 1906 do smrti P-ja, to je do 14. avgusta 1906 izgubil na zaslužku znesek 450 K, ki ga sedaj zahteva od toženke.

Tožnik je nadalje navajal, da bi bil nagrado za te svoje usluge že poprej od P-ja zahteval, če bi mu ne bil le-ta vedno obetal, da bode zanj in njegovo soprogo kupil hišo vredno 12.000 do 14.000 K, in mu kasneje, ko je zbolel, še posebej

zagotavljal, da mu bo volil eno svojo hišo. Ker pa je P. dne 14. avgusta 1906 umrl in za dedinjo postavil svojo soprogo, sedanjo toženko, ne da bi se bil spomnil tožnika, zato gre sedaj tožba na plačilo skupnega zneska 3535 K.

Toženka je ugovarjala posebno to, da je pokojni P. tožniku večkrat odrekel celo majhna posojila in mu nazadnje izjavil, da naj ga tožnik v denarnih rečeh pušča v miru, ker bi se ga sicer moral izogibati. Iz tega sklepa toženka, da tožnik ni imel od P-ja ničesar terjati. Sicer pa toženka prereka navedbe tožbe in tudi uveljavlja compensando protiterjatev v znesku 140 K.

Zaslišalo se je več prič, ki so obojestranske trditve v bistvu potrdile.

Razlogi.

Po izpovedbah prič je toliko gotovo, da je pokojni P. že pred 10 do 12 leti občeval s tožnikom in njegovo soprogo, da je bil pri njih skoro vsak dan, da je tožnika iskal in mu, če se je branil ostati pri njem, češ, da mora delati, izjavljal, da mu bode nekoč toliko dal, da mu ne bo treba delati.

Na takšne obljube opira tožnik svojo zahtevo in zahteva, da mora za vse, kar je P-ju storil, dobiti vtoževani znesek, zlasti zato, ker je zaradi P-ja veliko zamudil v svojih lastnih opravilih.

Kar se tiče nadziranja pri stavbi, se je sodišče na podlagi izpovedeb prič uverilo, da je tožnik najmanj 15 dni v mesecu po 1 uro na dan zamudil svoje delo, v treh mesecih torej 45 ur in da je za ta trud znesek 45 K primerna nagrada.

Tudi je dokazano, da je pokojni P. naročil posredovanje kupne pogodbe in tožniku obljubil 5%no provizijo. Ker se je kupna pogodba v resnici sklenila po posredovanju tožnika, se torej prizna znesek 295 K.

Vse druge tožnikove zahteve je bilo odbiti.

Kar se tiče zahtev tožnika pod točkami 2.), 3.) in 4.), to niso dela v zmislu §-a 1152. o. d. z., nego jih je moči smatrati le za prijateljske usluge, ki se ne dajo ceniti, osobito, ker tožnik ni dokazal, da je v kavarni ali doma za pokojnega P. nekaj storil, za kar se navadno zahteva plačilo.

Nekatere priče so potrdile, da sta pokojni P. in tožnik V. občevala kakor dva jako intimna prijatelja. Iz tožnikovih navedeb

samih se da sklepati, da je bil P-ju vedno rad na uslugo, ker se je nadejal, da se ga bode P. v poslednji volji spomnil, ne pa, ker je bil prepričan, da ima pravico terjati od njega kako obljubljeno nagrado. Tudi ni tožnik, ko je bil v denarnih zadregah in mu je P. posojilo odrekel, zahteval svojega dozdevno zasluženega denarja, nego vse mirno potrpel.

Kar se tiče zahteve za odišli zaslužek, ker tožnik ni sprejel mesta poslovodje pri firmi M., je priča M. izpovedal, da tožnika V. zaradi tega ni namestil, ker je videl, da nima dovolj veselja za poslovodjo. Bilo je torej le nekaj neobveznega govorjenja med tožnikom in firmo M. in ni prišlo do tega, da bi se tožnik moral odločiti, ali službo sprejme ali pa odkloni.

Izrek o stroških se opira na §-a 41 in 43 c. pr. r.

C. kr. višje deželno sodišče v Gradcu je na priziv obeh strank prvo sodbo spremenilo in toženko obsodilo, da mora tožniku plačati znesek 1860 K s prip. ter mu povrniti tudi pravdne stroške I. in II. instance.

Razlogi.

1.) Priziv tožnika:

Prvo sodišče priznava upravičenost zahtevane nagrade za nadzorstvo gradnje in za prodajo travnika, drugim uslugam pa odreka plačilo, češ, da se jih ne da ceniti in da so prijateljskega značaja.

Toda to stališče ni upravičeno, zakaj usluge se da ceniti. Tudi usluge spremljevalca ali družabnika spadajo k opraviлом službe in imajo lahko značaj službene pogodbe in to posebno tedaj, ako se, kakor v le-tem slučaju, izvršujejo na poziv in povzročajo za tožnika izgubo daljšega časa in torej prikrajšanje drugega zaslužka. Tudi je tožnik po vsi pravici lahko upal, da dobi plačilo za svoje usluge, kajti izjave P-jeve, češ, da bo za tožnika boljše skrbel, da njemu in njegovi soprogi po njegovi (P-jevi) smrti ne bo treba živeti v taki bedi — so emanacije, katere je smel tožnik smatrati za izraz resne volje, da bo dobil za usluge plačilo. Obseg uslug, katere je tožnik opravljal kakor družabnik, je po pravnih podatkih dovolj določen. Prvo sodišče je v tem pogledu ugotovilo, da je P. že pred 10 do 12 leti občeval z zakonskima V., da je pred 9 leti prišel vsak dan v

V-ovo trgovino ter dal zakonska V., če ju ni bilo v trgovini, poklicati; da je tožniku, ako je pripomnil, da pri njem (P-ju) ne more ostati, ker mora delati, izjavil, da ni treba delati, da mu bode že on enkrat toliko dal, da mu ne bo treba delati. Tudi je P. že pred 7 ali 8 leti najmanj dvakrat ali trikrat na teden prišel k V-u in ga vabil, naj gre ž njim v kavarno ali ga sicer spremlja, ter mu pri tem obetal, da bode zanj skrbel, ker mu družbo dela. Da je tožnik tudi v resnici P-ju na sprehodih in v kavarni delal družbo, je dokazano po pričah.

Gre torej le še za nagrado. Da se to vprašanje reši, treba je usluge te vrste z drugimi uslugami vred pred očmi imeti, kajti le celota da popolno sliko, ki omogoči pravilno presojo in oceno službenih opravil. To stališče zavzema tudi tožnik, ker eventualno zahteva tudi pavšalno nagrado. Da se to določi, je dovolj pravnega gradiva, ki bistveno označuje obseg delovanja tožnikovega. Iz prejšnjih ugotovitev zlasti izhaja, da so usluge tožnikove trajale okoli 10 let in da so se vršile na stroške tožnikovega poklica. Če se potem še pomisli, da obljube P-jeve, češ, da bo tožniku hišo kupil, odnosno volil, kažejo namen izdatne nagrade za usluge, potem je pavšalna nagrada 2000 K, tako da pride počez 200 K na leto, primerno odplačilo. Ker ta pavšal obsega vse usluge, je s tem poplačano tudi posredovanje tožnika pri prodaji. Kar se tiče odškodnine za to, da je tožnik odklonil mesto poslovodje pri firmi M., bilo se je pri izmeri odplačila na to ozirati, da so nade tožnikove, dobiti to mesto, zategadelj bile manjše, ker je P-ju delal ob popoldnevih družbo in se na ta način odtegoval svojemu poklicu. Tožnik pa gre predaleč, ko dela P-ja odgovornega za odišli zaslužek, češ, da je vsled njegovega poziva odklonil to službo, kajti niti gotovo ni, da bi bil tožnik to mesto sploh dobil, ker po izpovedbi priče M. ta zadeva ni prestopila okvira neobveznega govorjenja.

2.) Priziv toženke:

Kar toženka izvaja priziv proti nagradi za nadziranje stavbe in za posredovanje pri prodaji, je pokazati na prejšnje razloge. Omeniti je le še, da je zahtevke za nadziranje stavbe upravičen, če je rajni P. zahteval od tožnika, naj gradnjo nadzira in če je tožnik to gradnjo tudi res nadziral. To je pa dokazano po izjavi priče M. V. Je li imel tožnik za to nadziranje potrebno

tehnično izobrazbo, ni treba razmotrovati, ker zadostuje, da se je P. posluževal tožnikovih uslug.

Da je tožnik posredoval prodajo travnikov, se je že dokazalo in ima pravico radi tega zahtevati mezdo. Mezda pa je obsežena v pavšalnem odplačilu 2000 K, vsled česar ni presojati, ali je I. instanca to posredovanje zadostno nagradila ali ne.

Priziv pa upravičeno graja, da se compensando-ugovora ni upoštevalo, češ, da ga je toženka izrecno uveljavljala in ga je bilo meritalno rešiti.

Toženka je navajala, da je plačala tožnikovo menico za 140 K. Ker je nesporno, da je tožnik menično valuto sprejel in ker ni misliti na to, da bi bila toženka plačala menico z darilnim namenom, je uporabiti določbo §-a 1358 o. d. z. Toženka ima torej pravico terjati od tožnika povračilo za in na mesto njega plačani dolg, toženkino posojilo 140 K je odšteti od tožnikove mezdne terjatve 2000 K (§ 1438 o. d. z.).

3.) Priziv o stroških:

Toženkin priziv proti upravičenosti izreka o stroških je z ozirom na spremenjeni dejanski položaj brezpredmeten. Prav taka je s tožnikovim stroškovnim prizivom. Uspeh njegovega priziva v glavni stvari pa pač vpliva na izrek o stroških tako, da mu je moralo prizivno sodišče prisoditi vse stroške I. instance ker je bil tožbeni zahtevek po svoji pravni podstavi popolnoma utemeljen in ker se je odbiti del ugotovilo po sodnem preudarku (§ 43 odst. 2. c. pr. r.).

Isto načelo velja tudi glede stroškov prizivnega postopanja, o katerih je samo omeniti, da malenkostna zmaga toženke na razdelbo ne more vplivati.

C. kr. vrhovno sodišče z odločbo od 17. decembra 1907 toženkini reviziji ni ugodilo, temveč je potrdilo prizivno sodbo in toženko obsodilo v povračilo stroškov revizijskega postopanja.

Razlogi.

Pri prvosodnem postopanju je zavzemala toženka stališče, da je bilo razmerje med rajnim možem na eni ter tožnikom in njegovo ženo na drugi strani le prijateljsko in da za to tožniku ne gre nagrada. Trditev, da je rajni P. obljubil tožniku plačilo le zato, ker mu je tožnik dovolil prešestvovalno občevanje s

svojo ženo, se točno in določno niti v prizivnem spisu še ne izraža. Da pa je bilo razmerje zelo prijateljsko, je itak ugotovljeno. Druga izvajanja spadajo v okvir revizijskega razloga §-a 503 št. 4 c. pr. r.

Prizivno sodišče je ugotovilo, da je tožnik rajnemu možu toženke skoro skozi 10 let služil z osebnimi uslugami in sicer v nadi, da bo dobil plačilo, katero se mu je izrecno obljubilo. Te dejanske ustanovitve v revizijskem postopanju ni moči izpodbijati. Plačilo mezde in quali nikakor ni bilo nedoločeno, dogovorjena le ni bila višina mezde. Vendar kažejo izjave rajnega P-ja, da bo odplačilo bogato. Da je bil ta mezdni dogovor resen, izhaja nedvomljivo že iz slabih premoženjskih razmer tožnika in iz okolščine, da je zamudil le vsled spremljevanja P-ja v občutni meri svoj zaslužek.

Ker ni bilo dogovora o višini zaslužka, ga je moral odmeriti sodnik v zmislu §-a 1152 o. d. z. Pavšalna svota 2000 K je popolnoma primerna, če se uvaža, da se je rajni P. posluževal tožnikovih uslug skozi prilično 10 let, če tudi ne zdržema, in da je v tej vsoti obseženo tudi plačilo za posredovanje pri prodaji travnikov in za nadziranje stavbe.

Izrek o stroških je upravičen po določbi §-a 43 odst. 2 c. pr. r., ker je sodnik odmeril višino zaslužka po svojem prostem preudarku.

Stroški revizijskega postopanja pa zadenejo toženko v zmislu §-ov 41 in 50 c. pr. r.

b) Nasprotnik priziva, ki v zmislu §-a 468, odst. 2 c. pr. r. ni podal prizivnega priobčila, ne more zahtevati povračila stroškov prizivnega postopanja, ako je bil priziv v nejavni seji zavrnen. Tu velja § 54 c. pr. r., ne pa analogija §-a 484, odst. 3 c. pr. r.

Prizivno sodišče je v nejavni seji zavrnilo toženčev priziv, na katerega nasprotnik ni bil podal prizivnega priobčila. Ta sklep je bil nasprotniku priziva vročen dne 29. aprila 1907, na kar je ta podal neposredno pri prizivnem sodišču predlog, naj se mu odmerijo stroški, nastali vsled vložitve priziva.

Ta predlog je prizivno sodišče zavrnilo in to iz razloga, ker v roku, določenem v §-u 468 c. pr. r. za odgovor na priziv, prizivno priobčilo ni bilo podano, s tem pa je zgubil predlagatelj pravico do povračila teh stroškov v zmislu §-a 54 c. pr. r.

Proti temu sklepu je vložil predlagatelj rekurz neposredno pri prizivnem sodišču na vrhovno sodišče, češ, da določba §-a 54 c. pr. r. tu ni na mestu, ker ta paragraf ustanavlja prekluzijo glede stroškov samo v dveh slučajih, in sicer: 1.) kadar se je pred odločitvijo o zahtevku glede stroškov vršila razprava (v tem slučaju je treba stroške pred koncem razprave likvidirati) in 2.) kadar pred odločitvijo sploh ni razpravljati (tu je likvidirati stroške, bodisi pri zaslišanju ali sočasno s predlogom, o katerem je sklepati).

Letega slučaja pa, ko se je sicer imela vršiti razprava, do nje pa vendar ni prišlo, ni rešiti po §-u 54 c. pr. r., ki govori o umaknitvi priziva pred potekom roku (tukaj zavrnitev priziva pred rokom), in je torej dovoliti za odmero stroškov 8-dnevni rok od dne, ko je bil nasprotnik priziva obveščen, da se je priziv v nejavni seji zavrnilo.

Vrhovno sodišče temu rekurzu z odločbo od 4. junija 1907, št. 7608 ni ugodilo, sklicujé se na pravilno utemeljenje izpodbijane odločbe prizivnega sodišča s pripombo, da tu §-a 484 c. pr. r. ni uporabiti, ker priziv ni bil umaknjen.

Kazensko pravo.

K razlagi §-a 8 št. 2. zakona v varstvo volilne in zborovalne svobode z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 18.

Okrožno sodišče v Rudolfovem je razsodilo s sodbo 20. junija 1907, Vr. III. 237/7-18: Kaplan J. je kriv pregreška po §-u 8 št. 2. zak. od 26. jan. 1907, drž. zak. št. 18., ker je dne 3. maja 1907 premišljeno z namenom, da bi v določenem zmislu vplival na izvrševanje volilne pravice, volilcu D. oteževal svobodno izvrševanje njegove volilne pravice s tem, da je samolastno izpolnil z imenom kandidata »Slov. ljudske stranke« glasovnico, ki jo je oblastvo izdalo za navedenega volilca.

Razlogi.

Obdolženec je dne 3. maja 1907 v Jeperjeku agitiral za kandidata »Slov. ljudske stranke«. Prišel je tudi v hišo posestnika J. D., katerega ni bilo doma, pač pa sta bila v hiši njegova žena in njegov oče. Obtoženec je agitiral najprej pri očetu v sobi, potem pa se je obrnil na ženo, ki je bila v veži, priporočal ji je, naj voli njen mož njegovega kandidata; vprašal jo je, če ne bi bil njen mož hud, ako bi mu popisal njegovo glasovnico, in ko mu je ta zatrdila, da mož ne bo hud in mu izročila glasovnico, zapisal je nanjo ime svojega kandidata s tintnim svinčnikom. — Vse to priznava obtoženec sam in potrjujejo zaslišane priče.

Obtoženec je torej popisal tujo glasovnico brez vednosti njenega lastnika, izpolnil jo je torej samolastno, dobro vedoč, da žena nima pravice z njo razpolagati. Da je bil obtoženec v svesti, da žena nima pravice razpolagati z moževo glasovnico, je razvidno že iz njegovega zagovora, da je ženo vprašal, če mož ne bo hud, ako popiše njegovo glasovnico in da je ženi, kakor se sam dalje zagovarja, rekel, da mož vzlic temu še lahko svobodno voli; to navedbo priča I. D. tudi potrjuje in jo smatra sodišče torej za resnično.

Namen v določenem zmislu vplivati na izvrševanje volilne pravice je razviden že iz dejanja samega, saj je prišel obtoženec v hišo kakor agitator, ki agitira za svojo stranko in za njenega določenega kandidata.

Obtoženec je dalje volilcu otežil svobodno izvrševanje volilne pravice; kajti obtoženec je poznal nasprotno politično mišljenje volilčev, ker je vedel, kar sam priznava, da je ta volil pri zadnji volitvi proti njegovi stranki; a vzlic temu je brez njegove vednosti popisal njegovo glasovnico; s tem pa je že bilo svobodno izvrševanje volilne pravice ovirano, kajti če tako vpliven agitator, spoštovan in ugleden duhovnik, izpolni glasovnico in za to ve žena in oče volilčev, bo temu zelo težko drugače voliti, ker če bi izbrisal zapisano ime, bi volilec le zelo težko tako izpolnil na novo glasovnico, da bi oče in žena ne vedela; in tudi če bi šel po novo glasovnico, bi se to lahko izvedelo; izvedel bi lahko tudi obtoženec, ki bi takoj sklepal,

da bo volilec drugače volil in bati bi se bilo temu zamere. — Pritisk bil je torej v prvi vrsti moralen.

Ker je pa tudi že dognano po verodostojni izpovedbi J. in J. D., da je volilec v jezi raztrgal popisano glasovnico in ker je nadaljno izpovedanje priče J. D. smatralo sodišče tudi za resnično, kako si je moral nabaviti pri volilni komisiji novo glasovnico, da je volil svojega kandidata, napravil je obtoženec s svojim dejanjem volilcu dejansko (fizično) otežkočenje izvrševanja njegove volilne pravice. — Sploh pa je po zakonu otežkočenje svobodnega izvrševanja volilne pravice že goli fakt, da se izpolni samolastno tujo glasovnico in je »ratio« za to določbo pač ta, da bi volilec, ki bi ne utegnil glasovnice popravljati, ali ki bi ne vedel, da se sme glasovnico popraviti ali zahtevati drugo, oddal popisano glasovnico, dasi ne izraža njegove prave volje in bi torej ne izvrševal svobodno svoje volilne pravice.

Obtoženec je končno tudi premišljeno z izpolnitvijo glasovnice otežkočil volilcu svobodno izvrševanje volilne pravice; kajti nastopal je kot »agitator« za svojega kandidata, delal torej namenoma v le-tega korist; vedel je tudi, da ima opraviti s kmečkim volilcem, torej moral si misliti, da volilcu znabiti ne bo znano, da glasovnico lahko popravi ali dobi drugo ali da mu napravi vsaj nepriliko vsled dobave druge glasovnice.

Obsojenec je podal ničnostno pritožbo iz razloga §-a 281. št. 9 a) k. pr. r., češ, da v njegovem dejanju ni ne »dolus« ne »culpa« temuč k večjemu lahkomišelnemu postopanju »bona fide«. Tudi ni otežil svobodnega izvrševanja volilne pravice.

Kasacijsko sodišče je pritožbo zavrnilo z razsodilom 6. decembra 1907, št. 9420.

Razlogi.

Pozvani ničnostni razlog §-a 281 št. 9 a) ni podan. Kaznivi namen obtožbenega zločina ni v oteževanju volitve, temuč v vplivanju nanjo. V sodbi pa je ustanovljeno nepobitno, da je obtoženec ravnal v namenu, vplivati v določenem smislu na volilca D., kako naj izvršuje svojo volilno pravico. Zato je brez pomena, da je obtoženec glasovnico izpolnil 11 dni pred volitvijo, da je volilčeva soproga obtožencu zagotavljala, da njen soprogram nikakor ne bode hud, ampak da bode zadovoljen s tem ter da

je obtoženec omenil proti njej, da njen mož vzlic temu lahko voli kogar hoče. Obtožencu je bilo politično prepričanje volilca znano, ni torej mogel misliti, da bi volilec glasoval za kandidata Slovenske ljudske stranke. Trditve v pritožbi, kolikor ugovarjajo, da obtoženec ni imel zločinskega hudobnega namena, t. j. namena vplivati na svobodno volilčevo volitev in k večjemu priznavajo dobro vero ali lahkomišno (kulpozno) početje, nasprotujejo sodbenim ustanovitvam in jih zato po §§-ih 258 in 258/3 k. pr. r. nikakor ni vpoštevati.

Za krivdorek je brez pomena, je li obtoženec hotel izvrševanje volitve otežiti ali ne. Otežitev volitve ni subjektivno, temuč objektivno bistvo (element) obtožbenega zločina. Za tako obtežitev znači zakon samolastno izpolnitev glasovnice že ob sebi. Storilcu torej niti ni trebalo hoteti otežitve. Le-to je objektivno podala samolastna izpolnitev glasovnice. Zakon hoče podpirati svobodo volitve. Volilčev glas naj izraža le njegovo prepričanje o sposobnosti voljenega, odda naj se prosto brez vsakega vpliva. Zločin je bil torej dovršen, ko je obtoženec samolastno izpolnil — kar sam priznava — glasovnico. Glede obtoženčeve krivde ni upoštevati niti, da je volilec vzlic takemu ravnanju mogel uveljaviti svoje svobodno prepričanje, niti kaj je obtoženec storil kasneje. V obtoženčevem krivdoreku torej ni videti neprave uporabe zakona, zato je bilo ničnostno pritožbo zavrniti kakor neutemeljeno.

Dr. V.

Izpred državnega sodišča.

Med javno življenje spada tudi promet; zategadelj se rabe v deželi navadnega jezika tudi pri javnih napisih (izveskih) ne sme uradoma prepovedati. Pogoji za rabo javnega blaga ne smejo pospeševati enostranskih narodnih namenov.

C. kr. državno sodišče je po ustni razpravi dne 16. oktobra 1907 vsled pritožbe drja. Jurja Hrašovca in drugov zaradi prikrajšanja ustavno zajamčene politične pravice jezikovne